

Університет
сучасних
знань

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ»**

Циклова комісія з загальноосвітніх та гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о ректора

«30» серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК 2.6 Ораторське мистецтво**

підготовка фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Журналістика**

спеціальність **061 Журналістика**

Київ – 2022

Робочу програму з дисципліни Ораторське мистецтво для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Журналістика спеціальності 061 Журналістика

Розробник: старший викладач - Битюк І.В.

Робочу програму затверджено на засіданні циклової комісії з загальноосвітніх та гуманітарних дисциплін

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії _____ Дяченко-Лисенко Л.М.
(підпис)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження педагогічною радою коледжу

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Директор коледжу _____ Світлана ШВИДЧЕНКО

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
2	Навчально-тематичний план дисципліни	6
3	Календарно-тематичний план дисципліни	6
4	Теми і плани лекційних занять	7
5	Теми і план семінарських занять	10
6	Теми і питання для самостійної роботи студентів	12
7	Методи активізації навчального процесу	14
8	Системи поточного та підсумкового контролю знань	14
9	Критерії оцінювання результатів навчання студентів	16
10	Література	17

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Ораторське мистецтво» - призначена як дисципліна вибором для формування у студентів теоретичних знань основних положень класичної і сучасної риторики, розвитку у них навичок і вмінь спілкування, переконання, підготовки та виголошення публічної промови з урахуванням специфіки комунікативної ситуації.

Ця дисципліна відноситься до дисциплін за вибором гуманітарного та соціально-економічного циклу дисциплін, що означає формування в процесі навчання у студента загальнокультурних та професійних компетенцій в рамках обраного освітнього спрямування, а також навичок самостійної роботи у галузі створення текстів.

Мета: розкрити сучасну концепцію *риторики*, пов'язану з формуванням свідомої світоглядної позиції та компетентним володінням предметом аргументації.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Знайомство з сучасною риторикою як лінгвокультурологічною та лінгвопрагматичною дисципліною, зі специфікою риторичного знання.

Освоєння студентами базових понять курсу – ораторське мистецтво, ефективність спілкування і дієвість промови, оратор, ритор, риторична стратегія та ін.

Засвоєння сучасних теорій і оволодіння практичними навичками у сфері публічних дебатів.

Формування базових риторичних умінь – складання зв'язного тексту, публічного виступу, впевненої самоподачі у виконанні змістовного тексту, мовленнєвої імпровізації.

Розвиток навичок ефективної мовної поведінки в актуальних ситуаціях спілкування.

Процес вивчення дисципліни ВК 2.6 Ораторське мистецтво спрямований на застосування наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4 Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово

ЗК 10 Здатність до застосування знань з основ психології та етики ділового спілкування, компетентність в спілкуванні.

ЗК 13. Здатність до когнітивної гнучкості та креативності.

ЗК 14. Здатність критично мислити.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 3 Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК 8 Здатність здійснювати міжособистісну, соціальну та професійну комунікацію в процесі виконання професійних завдань.

СК 17. Здатність оперативно збирати інформацію, дотримуватися балансу думок, працювати з джерелами, взаємодіяти з аудиторією.

СК 19. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК 20. Здатність працювати в команді, редакційному колективі, застосовувати розвинені соціальні навички, відповідально виконувати професійні завдання.

Очікувані результати навчання

РН 1 Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 3 Діяти на основі етичних принципів, правових і безпекових норм у професійній діяльності з урахуванням культурних, релігійних, етнічних відмінностей та національних особливостей.

РН 5 Володіти державною мовою вільно, а іноземною мовою на рівні, необхідному для виконання професійних завдань.

РН 9 Володіти знаннями етики та естетики, мати високі моральні якості та вміння правильно сприймати й оцінювати різноманітні явища навколишнього світу та твори мистецтва.

РН 11 Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або у співпраці в колективі (групі), аргументуючи свій вибір.

РН 16 Знаходити оптимальні рішення проблеми відповідно до професійних вимог, ділових ситуацій та інтересів учасників комунікації.

РН 17 Використовувати сучасні мовленнєві норми комунікативної ефективності в різних видах комунікації.

РН 19 Демонструвати навички командної роботи, міжособистісної, соціальної та переговорної взаємодії з іншими.

РН 22 Презентувати власні професійні компетентності, створенні об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері соціальних комунікацій.

РН 24 Уникати неконструктивних комунікативних ситуацій, що можуть нашкодити професійній репутації та інтересам справи, раціонально діяти в конфліктних ситуаціях, шукаючи компромісів на основі професійних принципів та взаємної ділової згоди.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	Розділ 1. Риторика як наука і мистецтво	16	4	4	8
2	Розділ 2. Оратор і аудиторія	20	6	6	8
3	Розділ 3. Архітектоніка промови	20	6	6	8
4	Розділ 4. Ораторами стають!	18	6	4	8
5	Розділ 5. Прикладна риторика	16	4	4	8
Всього:		90	26	24	40

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Риторика як наука і мистецтво					
1	Тема. Роль мистецтва красномовства в духовно-моральному та інтелектуальному оновленні громадянського суспільства незалежної України	8	2	2	4
2	Тема. Теоретичні та історичні основи мистецтва красномовства. Презентація авторської Школи риторики “Златоуст”	8	2	2	4
Розділ 2. Оратор і аудиторія					
3	Тема. Оратор і аудиторія: мистецтво публічної взаємодії	12	4	4	4
4	Тема. Риторична етика, духовно-моральний потенціал красномовства на засадах християнської етики. Агональна (конфронтаційна) риторика	8	2	2	4

Розділ 3. Архітектоніка промови					
5	Тема. Інвенція — мистецтво задуму промови, пошук і знаходження конструктивних ідей	12	4	4	4
6	Тема. Диспозиція (архітектоніка) промови	8	2	2	4
Розділ 4. Ораторами стають!					
7	Тема. Елокуція — мистецтво вербального оформлення промови	10	4	2	4
8	Тема. Меморія та акція. Мистецтво проголошення промови перед аудиторією	8	2	2	4
Розділ 5. Прикладна риторика					
9	Тема. Професійне красномовство (ділова риторика)	8	2	2	4
10	Тема. Основи полемічного мистецтва	8	2	2	4
Всього по дисципліні		90	26	24	40

4. Теми і плани лекційних занять

Розділ 1. Риторика як наука і мистецтво

Лекція 1

Тема. Роль мистецтва красномовства в духовно-моральному та інтелектуальному оновленні громадянського суспільства незалежної України.

План:

1. Визначення риторики від давнини до сучасності.
2. Риторика й ораторське мистецтво.
3. Місце риторики серед інших наук.
4. Риторична формула: закони управління мисленнево-мовленневою діяльністю.

Лекція 2

Тема. Теоретичні та історичні основи мистецтва красномовства. Презентація авторської школи риторики “Златоуст”

План:

1. Основні етапи зародження і розвитку риторики в історії людства.
2. Розвиток риторики в античності — однієї з семи вільних наук.
3. Розвиток риторики в епохи Середньовіччя, Відродження і модерну.

4. Сучасні риторичні школи. Розвиток риторики в Україні: ідеали і реалії.
5. Риторика і суспільство: роль живого слова у суспільному житті в Україні нового тисячоліття.

Розділ 2. Оратор і аудиторія

Лекція 3

Тема. Оратор і аудиторія: мистецтво публічної взаємодії

План:

1. Роль ораторського мистецтва як фундаментального фактора у процесі розвитку людства та особистості.
2. Поняття риторичного ідеалу.
3. Тезаурусний аналіз творчості особистості оратора та колективного портрета аудиторії.
4. Гностичні, перцептивні, соціально-комунікативні уміння, навички, знання оратора.
5. Загальнопсихологічні вимоги до оратора.

Лекція 4

Тема. Риторична етика, духовно-моральний потенціал красномовства на засадах християнської етики. Агональна(конфронтаційна) риторика

План:

1. Язык — друг і ворог особистості.
2. Протилежні оцінки мовлення, його небезпеки і благосні.
3. Двоїсте ставлення до мовлення і риторики.
4. Вчення М.Бахтіна та І. Пешкова про риторичний вчинок.
5. Образ ритора та особистість мовця: духовно-моральні засади єдності думки, слова, риторичного вчинку на засадах християнської етики.

Розділ 3. Архітектоніка промови

Лекція 5

Тема. Інвенція – мистецтво задуму промови, пошук і знаходження конструктивних ідей

План:

1. Типи підготовки до промови, переваги і недоліки кожного з них.
2. Концептуальний закон. Процес і способи розробки концепції.
3. Закон моделювання аудиторії. Прогнозування соціально-психологічних ознак.
4. Стратегічний закон. Системна побудова оратором стратегій впливу на аудиторію.
5. Цільова установка оратора. Завдання та надзавдання.

Лекція 6

Тема. Диспозиція(архітектоніка промови)

План:

1. Архітектоніка промови: вступ, нарація (виклад), розробка(аргументація), заключна частина.
2. Вступ: види та функції. Виклад: моделі та методи.
3. Аргументація: структура та види.
4. Логічна культура оратора. Логічні помилки.
5. Заключна частина: типи її побудови.

Розділ 4. Ораторами стають!

Лекція 7

Тема. Елокуція – мистецтво вербального оформлення промови

План:

1. Прямі і непрямі способи мовленнєвого впливу.
2. Логіка і паралогіка.
3. Мовленнєвий закон.
4. Комунікативні якості мовлення: правильність, виразність, багатство, ясність, точність, стислість, доцільність, художня образність.
5. Техніка мовлення. Поради ораторам.
6. Робота над готовим текстом. Репетиція промови.

Лекція 8

Меморія та акція. Мистецтво проголошення промови перед аудиторією.

План:

1. Меморія: загальна характеристика. Акція.
2. Партитура тексту як програма дій оратора.
3. Контакт між оратором та аудиторією.
4. Ораторський шок. Стреси і стресори оратора.
5. Полемічна майстерність оратора.

Розділ 5. Прикладна риторика

Лекція 9

Тема. Професійне красномовство(ділова риторика)

План:

1. Цілі і завдання професійної риторики.
2. Образ і особистість ратора.
3. Національні особливості ділового спілкування.
4. Специфіка мовлення ратора
5. Компоненти поняття “культура мовлення”: культура писемного мовлення, культура публічного усного мовлення.

Лекція 10

Тема. Основи полемічного мистецтва

План:

1. Сутність полеміки та її різновиди.
2. Спільне та відмінне у різновидах полеміки, диспуту, суперечки.
3. Мистецтво полеміки. Етика та етикет полеміста.
4. Риси полемічного стилю. Полемічні прийоми.
5. Культура полеміки.

5. Теми і плани семінарських занять

Розділ 1. Риторика як наука і мистецтво

Семінарське заняття № 1

Тема. Ораторське мистецтво як навчальна дисципліна

План:

1. Предмет і функції ораторського мистецтва. Роль ораторського мистецтва у професійній діяльності журналіста.
2. Роди та види ораторського мистецтва. Їх загальна характеристика.
3. Закони докомунікативної, комунікативної і посткомунікативної фази діяльності оратора.
4. Історія ораторського мистецтва.
5. Ораторське мистецтво України.

Семінарське заняття № 2

Тема. Взаємодія оратора та аудиторії

План:

1. Оратор як організатор і керівник процесом мисленнево-мовленнєвої діяльності аудиторії. Вимоги до оратора.
2. Індивідуально-психологічні якості та мовні типи оратора.
3. Характеристика ознак аудиторії: соціальних, психологічних, індивідуально-особистісних, формально- ситуативних.
4. Психологічні проблеми контакту оратора і аудиторії. Шляхи їх вирішення.

Розділ 2. Оратор і аудиторія

Семінарське заняття №3

Тема. Стратегія і тактика оратора

План:

1. Зміст і структура стратегії.
2. Тактика оратора: поняття і структура.
3. Характеристика принципів тактики.
4. Особливості способів реалізації стратегії у тактиці виступу.
5. Тактичні помилки, шляхи їх усунення.

Семінарське заняття №4

Тема. Доведення в публічному виступі

План:

1. Логічні закони в промові автора.
2. Поняття та структура доведення.
3. Правила і помилки висунення тези.
4. Аргументи як логічна основа доведення.
5. Правила добору аргументів.
6. Правила і помилки демонстрації.
7. Спростування і способи його реалізації.

Розділ 3. Архітектоніка промови Семінарське заняття №5

Тема. Культура і стиль мови

План:

1. Поняття “культура мови”.
2. Загальні ознаки мовної культури оратора.
3. Образність мови: засоби її створення. Види тропів і фігур.
4. Поняття “стиль публічного виступу”. Види стилів.

Семінарське заняття №6

Тема. Техніка мовлення

План:

1. Категорії техніки мови.
2. Інтонаційно-виразні засоби мови.
3. Логіко-інтонаційний аналіз тексту промови.
4. Мовні ноти.

Розділ 4. Ораторами стають! Семінарське заняття №7

Тема. Виникнення та розвиток красномовства журналіста

План:

1. Основні історичні етапи розвитку журналістського красномовства.
2. Виникнення та розвиток українського журналістського красномовства.
3. Розвиток журналістського красномовства за часів СРСР.
4. Журналістське красномовство України.

Семінарське заняття №8

Тема. Підготовка промови

План:

1. Основні етапи підготовки тексту промови
2. Форми текстового оформлення матеріалу.
3. Види підготовки до виступу.
4. Композиція виступу.

Розділ 5. Прикладна риторика

Семінарське заняття №9

Тема. Ділове красномовство

План:

1. Види і принципи ділового красномовства.
2. Особливості журналістської мови.
3. Основні стилі журналістської мови.

Семінарське заняття №10

Тема. Журналістське красномовство

План:

1. Журналістське красномовство: загальна характеристика.
2. Види журналістських виступів.
3. Підготовка журналістського виступу.
4. Особливості аудиторії журналістського виступу.
5. Основні риторичні засоби переконання в журналістському виступі.

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.

Тема 1 Ораторське мистецтво

План:

1. Що таке ораторське мистецтво?
2. Розрізнення риторики, ораторського мистецтва, красномовства та мистецтва мовлення.
3. Давньогрецька риторика.
4. Класична риторика.
5. Історія ораторського мистецтва.

Тема 2 Класичний риторичний канон та його основні етапи

План:

1. Роди та види ораторського мистецтва.
2. Основні форми ораторського монологу.
3. Задум, ідея, концепція промови.
4. Інвенція класичної риторики.

Тема 3 Взаємодія оратора та аудиторії

План:

1. Функції оратора. Вимоги до оратора.
2. Фази та етапи діяльності оратора.
3. Поняття “аудиторія” та її ознаки.
4. Подолання психологічних бар’єрів в аудиторії.
5. Типи аудиторії за ставленням до оратора або промови.

Тема 4 Стратегія і тактика оратора

План:

1. Стратегія оратора, її місце і значення в діяльності оратора.
2. Структура і етапи побудови стратегії.
3. Побудова тези виступу. Тактичні помилки, шляхи їх усунення.
4. Тактика оратора, головні елементи тактики.
5. Визначення принципів, способів, прийомів тактики.

Тема 5 Аргументація у публічному виступі

План:

1. Формально-логічні закони мислення.
2. Правила добору аргументів.
3. Види та засоби аргументації.
4. Логічна аргументація. Логічні помилки.
5. Традиція, авторитет, інтуїція, віра, здоровий глузд, смак та інші засоби аргументації.

Тема 6 Культура і стиль мови

План:

1. Загальні ознаки мовної культури оратора.
2. Поняття “культура мови”.
3. Характеристика мовленнєвого закону.
4. Образність мови: засоби її створення.
5. Критерії культури мови, мовні помилки.

Тема 7 Полемічна майстерність

План:

1. Полеміка як форма ораторського мистецтва.
2. Культура полеміки.
3. Спор. Форма проведення спору.
4. Види полемічних “хитрощів” у полеміці.
5. Характеристика запитань і відповідей у полеміці.

Тема 8 Промова

План:

1. Мета публічного виступу.
2. Подія та повідомлення.
3. Мовний етикет.
4. Протокольна, траурна, урочиста промови як різновиди спеціальної промови.
5. Неформальна промова.

Тема 9 Написання публічної промови

План:

1. Вступ як засіб встановлення контакту з аудиторією.
2. Основна частина як уособлення суті промов.

3. Особливості синтаксису промови.
4. Умови ефективності ілюстративних матеріалів.
5. Підсумок промови.

Тема 10 Специфічні риси ораторського мистецтва

План:

1. Промова як засіб ідентифікації оратора.
2. Лексика публічної промови.
3. Жести, міміка. Зовнішній вигляд оратора.
4. Етика публічного виступу.
5. Планування публічних виступів.

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування творчих завдань; виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; індивідуальні консультації для студентів.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: письмове або усне опитування, тести, індивідуальна або колективна презентація (представлення виконаного завдання); підготовка доповіді; перевірка конспекту; захист виконаних завдань та ін.

Підсумковий контроль: залік.

Питання самоконтролю для підготовки до екзамену

1. Розкрийте зміст понять “красномовство”, “оратор”, “ритор”.
2. Розкрийте модель ораторської діяльності за Арістотелем.
3. Охарактеризуйте категорію риторики “етос”.
4. Охарактеризуйте категорію риторики “пафос”.
5. Охарактеризуйте категорію риторики “логос”.
6. Назвіть якісні характеристики публічного мовлення. Коротко проаналізуйте кожну з цих характеристик.
7. Назвіть основні етапи публічного мовлення.
8. Що ви розумієте під поняттями “задум промови”, “тема”, “підтема”, “мікротема”. Назвіть основні вимоги до назви теми.
9. Навіщо ораторові визначати загальну цільову установку промови: інформувати, надихати, переконати, закликати до дій.
10. Охарактеризуйте три основні функції вступу: привернути увагу слухачів, налаштувати аудиторію на позитивне сприйняття промови, підготувати ґрунт для розробки теми.
11. Які види зачинів ви знаєте? З якою метою оратор використовує зачин?
12. Назвіть основні форми викладу матеріалу в основній частині.
13. У чому особливості природної моделі викладу матеріалу?

14. У чому особливості штучної моделі викладу матеріалу?
15. У чому різниця між елегантним і доцільним закінченням промови?
16. Охарактеризуйте типи доцільного фіналу промови: підсумкового, типологічного і апелювального.
17. Назвіть і проаналізуйте основні форми та види ораторського монологу.
18. Який рід і вид красномовства ви найчастіше будете використовувати у своїй професійній діяльності?
19. Які риторичні школи ви знаєте? Чим вони відрізняються?
20. Дайте визначення риторики як науки. Чи не суперечить таке її тлумачення аристотелівському визначенню? Поясніть.
21. Сформулюйте та охарактеризуйте концептуальний закон риторики.
22. Сформулюйте та охарактеризуйте закон моделювання аудиторії.
23. Сформулюйте та охарактеризуйте стратегічний закон риторики.
24. Сформулюйте та охарактеризуйте тактичний закон риторики.
25. Сформулюйте та охарактеризуйте мовленнєвий закон риторики.
26. Сформулюйте та охарактеризуйте закон ефективної комунікації.
27. Сформулюйте та охарактеризуйте системно-аналітичний закон риторики.
28. В яких риторичних законах відображений організаційний аспект
29. управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю, а в яких власне
30. управлінський аспект?
31. Розкрийте причини інфляції слова, мовленнєвої агресії, риторичної кризи в кінці ХХ ст.
32. Як ви розумієте поняття “кордоцентричності” ментальності українців?
33. Яким ви уявляєте ідеального оратора?
34. Якими вміннями, навичками, знаннями повинен володіти оратор?
35. Які ви знаєте ораторські стилі? Від яких факторів залежить вибір ораторського стилю?
36. Чи маєте ви індивідуальний ораторський стиль? Розкрийте, будь ласка, деякі ваші творчі знахідки.
37. Охарактеризуйте національні особливості спілкування.
38. У чому полягає логічна культура оратора?
39. Розкрийте основні закони логіки, які формують логічний зміст промови.
40. Чим відрізняється риторика і софістика?
41. Назвіть і дайте характеристику вагомим (достовірним, переконливим) аргументом. Некоректні аргументи.
42. Назвіть і дайте характеристику неспроможним аргументам.
43. Назвіть і дайте характеристику некоректним аргументам.
44. Якій композиційній будові промови ви надаєте перевагу? Чому?
45. Чи вмієте ви нейтралізувати логічні маніпуляції у спілкуванні?
46. Мова і мовлення: чим вони відрізняються?
47. Назвіть основні норми культури української мови.
48. Що таке позитивний і негативний білінгвізм?

49. Якими прийомами увиразнення усного слова ви володієте?
50. Які вимоги мовленнєвого етикету ви знаєте?
51. Які бар'єри взаєморозуміння ви знаєте?
52. Чи вмієте ви долати ораторський шок?
53. Які етичні засади забезпечують успішне взаєморозуміння оратора і аудиторії?
54. Назвіть та охарактеризуйте прийоми активізації уваги слухачів.
55. Назвіть та охарактеризуйте прийоми формування позитивних емоцій у слухачів.
56. Які ви знаєте тропи риторики? Наведіть приклади десяти тропів риторики
57. Які ви знаєте фігури риторики? Наведіть приклади п'яти фігур риторики
58. У чому полягає психологія успіху та ефективного управління
59. Якими невербальними засобами спілкування ви володієте?
60. Що ви розумієте під конкретною цільовою установкою. Наведіть приклади формулювання цільової установки просто і з опрацюванням.
61. Охарактеризуйте типи матеріалу у складі повідомлення: емпіричний, енциклопедичний, компаративний.
62. Охарактеризуйте фази інвенції: вибору, орієнтації, занурення.

9. Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей здобувачів освіти з навчальної дисципліни»:

Бали / Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання
«Відмінно» / Високий	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом
«Добре» / Достатній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння

	аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» / Середній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»/ Початковий	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

10. Література

Основні рекомендовані джерела

1. Бондаренко Г. Л. Національне соціально-побутове красномовство як особливий вид усного мовлення. — Умань, 2006.
2. Головатий М. Ф. Навчи себе сам: Навч.-метод. розробка. — К.: МАУП, 2002.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. — Львів: СПОЛОМ, 2001. — 224 с.
4. Сагач Г. М. Риторика. — К., 2000.
5. Сагач Г. М. Ділова риторика: Мистецтво риторичної комунікації — К.: Зоря, 2003.
6. Сагач Г. М. Риторичний квітник: афористичний золотослів. — К.: Слово, 2004.
7. Сагач Г. М. Храм Слова. — К., 2005.
8. Сагач Г. М. Вибрані праці: У 5 т. — Рівне, 2006.
9. Сагач Г. М. Словник основних термінів та понять риторики. — К., 2006.
10. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Риторика. — Л.: Світ, 2001. — 240 с.
11. Ораторське мистецтво. / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.Ю. Васильєв и др. — Х.: Одиссей, 2005. — 144 с

12. Бондаренко Г. Л. Національне соціально-побутове красномовство як особливий вид усного мовлення. — Умань, 2016.
13. Павлова Л. Г. Ділова риторика. — К., 2014

Додаткова

1. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей. — К., 2008.
2. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування. — К., 2009.
3. Меш Г. Д. 10 уроків ораторської майстерності тим, хто вчиться виступати публічно. — К., 2008.
4. Пономарів О. Д. Культура слова. — К.: Либідь, 2010.
5. Томан Іржі. Мистецтво говорити. — К., 2007.
6. Хміль І. Ф. Ділове спілкування. — К., 2009.